

Käes on tarkuse kuu, mil me suverõõmud selja taha jätame ning hoogsalt uute tegevustega pihta hakkame. Nagu septembrile kohane, on ettevõtlike inimeste jaoks tulemas mitmeid võimalusi uute teadmiste omandamiseks. Avatud on registreerumised oktoobris algavateks baaskoolitusteks nii alustavatele ettevõtjatele kui ka mittetulundusühendustele. Mitmed vahvad messid ootavad osalejaid. Septembri lõpus aga alustab tegevust Võrumaa Arendustöötajate Ümarlaud, et maakonna arengule hoogu juurde anda. Hea lugeja, leia sinagi siit endale kasulikku, milles kaasa lüüa!

Ivika Nõgel, SA Võrumaa Arenguagentuuri juhataja

Infokirjast leiate muu hulgas teavet teemadel:

- Ettevõtlusvaldkonna koolitused, infopäevad, koostööpakkumised ja toetusvõimalused
- MTÜ-de toetusvõimalused ja sügisesed plaanid
- Uued arendusprojektid ja algatused
- Setomaa ettevõtluskonsultandi tegevused

ETTEVÕTLUS

Esmane infopäring mistahes küsimuses on ettevõtjatele tasuta - TULE KÜSI JULGESTI!

Lisainfo: Ivi Martens, ettevõtluskonsultant, 786 8367, 5349 7303, ivi@vaa.ee
Terje Moisto, ettevõtluskonsultant, 786 8313, 5309 1180, terje@vaa.ee

Alustavale ettevõtjale on nõustamine TASUTA.

Nõustamisele on oodatud kõik, kellel on olemas idee, millega võiks tegelema hakata, kuid samas ei ole kindlust, kas sellele ideele on üldse turgu. Tule aruta koos konsultandiga, kas tasub ideega edasi minna või mitte. Konsultant aitab alustavaid ettevõtjaid nii ettevõtte asutamise toimingutes, kui ka sobivaima ettevõtlusvormi valiku tegemisel.

Alustavale ettevõtjate on suunatud EAS-si toetusprogrammid „Starditoetus” ja „Kasvutoetus”. Starditoetust on võimalik taotleda kuni 5000 eurot. Kasvutoetust on võimalik taotleda kuni 32 000 eurot. Toetuste taotlemisel nõustatakse alustavaid ettevõtjaid äriplaani ja finantsproгноoside koostamisel. Samuti toetuste ning taotlusvormide koostamisel ja saatmisel EAS-i. Lisaks sellele nõustatakse alustavaid ettevõtjaid nii ettevõtte juhtimise, personalijuhtimise, töölepingute sõlmimise, turunduse-ja müügitegevuste ning maksunduse ja aruandluse osas. Lisaks pakutakse abi koostööpartnerite ning sobivate koolituste leidmise osas.

Tegutsevale ettevõtjale pakume kuni 4 tunni ulatuses TASUTA nõustamist järgmistes küsimustes:

Ettevõtte kitsaskohtade hindamine ja likvideerimise nõustamine, ettevõtte arendusplaanide elluviimise nõustamine, riiklike toetusprogrammide alane nõustamine, äriplaani koostamise ja elluviimise nõustamine, projektitaotluste koostamise alane nõustamine, abi koostööpartnerite leidmisel, abi ettevõtja jaoks sobiliku ärikonsultandi leidmisel.

SA Võrumaa Arenguagentuuri poolt tasuta nõustamine alustavale ja tegutsevale ettevõtjale, september 2013. a.

Vallavalitsus	Vastuvõtu päev	Vastuvõtu kellaaeg	Vastuvõtu koht
Antsla	18.09.2013	09.00-12.00	Vallavalitsuse II korrus
Haanja	19.09.2013	09.00-12.00	Vallavalitsuse II korrus
Rõuge	24.09.2013	09.00-12.00	Vallavalitsuse II korrus
Sõmerpalu	25.09.2013	09.00-12.00	Vallavalitsuse I korrus

Nõustamine toimub eelregistreerimisega. Kui kliente nõustamisele ei ole registreerunud, siis nõustamine jääb ära.

Lisainfo: Ivi Martens, tel 5349 7303, 786 8367, e-post: ivi@vaa.ee

KOOLITUSED, SEMINARID JA INFOPÄEVAD

- Võrumaa Kutsehariduskeskuse Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus korraldab koostöös BM TRADA Eesti OÜ-ga KOOLITUSPÄEVA „**Euroopa Liidu puidumäärus, CE märgistuse ja tootesertifitseerimine**“ Koolitus toimub **18. septembril** 2013 kell 10.00–17.00 Võrumaa Kutsehariduskeskuse Tehnomajas Väimelas.

Koolituspäeval osalemine tasuta. Osalemiseks registreeruda hiljemalt 06.09.2013 aadressil merle.tsirk@vkhk.ee. Täpsem info: Tiina Hiie (sisuline pool), tel 526 2171 ja Annika Kuus (korralduslik pool), tel 5855 9285.

- Addenda koolitus OÜ korraldab 18.09.2013.a. Tartus seminari teemal „Tulumaksu ja käibemaksu muudatused ning aktuaalsed probleemid“. Lisainfo ja registreerime SIIN.

- **Alustava ettevõtja baaskoolitus.** Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ja Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor koostöös SA Võrumaa Arenguagentuuriga korraldavad koolituse mis annab vajalikud baasteadmised oma ettevõtte käivitamiseks ja edukaks jätkamiseks. Koolituse viivad läbi kogenud õppejõud ja tugevad spetsialistid.

Koolitus toimub järgmisel seitsmel päeval: 15.10; 17.10; ; 22.10; 24.10; 5.11; 7.11 ja 19.11 kell 10.00-17.15. Lisainfo www.vaa.ee

LEIA KOOSTÖÖPAKKUMISI JA OSTUSOOVE

Tee ennast välismaistele ostjatele ja partneritele nähtavaks. Tasuta võimalus Eesti ettevõtetele oma toodete ja teenuste pakkumiseks välisfirmadele.

www.tradewithestonia.com on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse poolt loodud **teenus Eesti ettevõtetele, eesmärgiga luua uusi ekspordisuhteid Eesti ettevõtetele**. Antud portaal on väga hea kanal tutvustamiseks oma tooteid/teenuseid välisriikide ettevõtjatele ning see on mõeldud kõikidele ettevõtetele, kes ekspordivad või plaanivad seda tulevikus teha. Portaali registreerumine ja ettevõtte profiili täitmine on TASUTA.

[Juhendmaterjalid](#)
[Registreerimine](#)

TOETUSVÕIMALUSED ETTEVÕTJATELE

Alustajale ettevõtjale:

- [Starditoetus](#)
- [Kasvutoetus](#)

Tegutsevatele ettevõtjale:

- [Tööstusettevõtja nõustamise toetus](#)
- [Disainijuhtimise nõustamisalane toetus](#)
- [Arendustöötaja kaasamise toetus](#)
- [Innovatsiooniosakud](#)
- [Suurinvestori toetus ettevõtjale](#)
- [Teenindustettevõtja toetus](#)
- [Norra-Eesti programm - keskkonnasõbraliku innovatsiooni arendamine IKT abil](#)

PRIA

- [Nõuandetoetus \(MAK meede 1.3\) 2013](#)
- [Bioenergia tootmise edendamise investeeringutoetus \(meede 3.1.3\) 2013](#)
- [Kalandustoodete tootja või töötaja koolitustoetus 2013](#)

MESSID

• EAS kutsub ettevõtjaid kandideerima Eesti ühisstendile maailma ühel juhtival keskkonna- ja energiasäästliku ehituse, planeerimise ja projekteerimise messil **Ecobuild 2014**, mis toimub **4.-6. märtsini 2014 Suurbritannias**. Ühisstendile on oodatud osalema:

- 1) ehitusmaterjalide tootjaid: aknad, ukсед, segud, ökoloogilised ehitusmaterjalid (rookatused, pühuplokid jt);
- 2) palkmajade ja moodulmajade tootjaid; targa maja lahenduste pakkujaid;
- 3) projekteerimisettevõtteid; IT-tugiteenuste pakkujaid ehitussektorile.

Messi kodulehekülg on www.ecobuild.co.uk. Osalemissoovist teada hiljemalt 5.septembriks 2013. E-post: kristel.koiv@eas.ee või telefonil 738 6021.

Info välismesside kohta leiab: <http://www.eas.ee/messid>; ;<http://www.koda.ee/koolitused-uritused/valisvisiidid/>

VÖRUMAA ETTEVÕTLUSNÄDAL

Võrumaa ettevõtlusnädal 2013 - „Mõtles suurelt!”

Võrumaa ettevõtjatele, alustavatele ettevõtjatele ja muidu ettevõtlikele inimestele on tulemas 8. oktoobrist kuni 11. oktoobrini tegevusi täis nädal, mille raames toimuvad seminarid, töötoad ja konverents.

Kava:

- Teisipäev, 8. oktoober—ETTEVÕTLUSKONVERENTS „20 aastat ettevõtluse arendamist Võrumaal— kuhu oleme teel?”
- Kolmapäev 9. oktoober – NAISETTEVÕTJATE PÄEV „Kõik algas naisest, kes mõtles suurelt!”
- Neljapäev 10. oktoober—EAS ETTEVÕTLUSPÄEV alustavatele ettevõtjatele. PUIDUPÄEV. SPORDIPÄEV.
- Reede 11. oktoober—SEMINAR „Aktuaalsed teemad maksustamisel”, NOORTEPÄEV „Noorte ettevõtlikkuspotentsiaali arendamine”

Täpsem info peagi meie kodulehel www.vaa.ee
Tule osale Võrumaa ettevõtlusnädala üritustel.

ETTEVÕTJATE PARTNERIAAT

- **31. oktoobril 2013 toimub Valgas järjekordne juba neljas piirialade ettevõtjate partneriaat.** Partneriaat on ettevõtjate kohtumine, kus igale ettevõtjale leitakse teiselt pool piiri sama valdkonna koostööst huvitatud ettevõtja. Vastavalt ajagraafikule korraldatakse päeva jooksul läbirääkimised, mille käigus osapooled otsivad ühishuvi edasiseks koostööks. Partneriaadi korraldamise eesmärk on pakkuda ettevõtjatele võimalusi oma tegevuse laiendamiseks üle piiri, koostööpartnerite leidmiseks uute toodete väljatöötamisel või ühisturunduseks, jms.

Partneriaadi valdkonnad on:

- Puidutöötlemine ja puittoodete, mööbli tootmine
- Metalltoodete tootmine
- Toiduainete tootmine
- Turism
- Infotehnoloogia

Partneriaadi korraldajad on MTÜ Euregio Pskov-Livonia koostöös nelja maakonna arenduskeskustega (Põlva, Valga, Võru, Viljandi). Vene ettevõtjate sõidu organiseerib Pihkva Oblasti Kaubandus-Tööstuskoda, Läti koordinaator on Euregio Pskov-Livonia Läti seksioon. Partneriaadil osalevad ka ettevõtjad Valgevenest, kutsed on saadetud Soome, Taani ja Poola ettevõtlusorganisatsioonidele. Registreerumise tähtaeg on **20. september**. Kontaktisik: Ivi Martens, e-post: ivi@vaa.ee, tel 5349 7303.

METALLIETTEVÕTJATE KOOSTÖÖ

- Metalliettevõtjate koostöö hõlmab Eesti viie maakonna, Pärnu, Viljandi, Põlva, Võru ja Valga metallivaldkonna ettevõtjate ühistööd, mille eesmärgiks on suurendada erinevate Eesti piirkondade metallitöötlemise ja masinaehituse valdkonna ettevõtete ühistegevuse abil konkurentsivõime ja koostöövõimet tegutsemiseks erinevatel sihtturgudel. Ettevõtmise eestvedajateks on viie maakonna (Pärnu, Viljandi, Põlva, Valga, Võru) arenduskeskused.

4. septembril 2013 külastatakse Viljandimaa Loomeinkubaatori metallikeskust, kus tutvutakse metallitöökeskusega, toimuvad arutelud kuidas nähtut saab ära kasutada ja koostöö raames ühistegevustega edasi minna. Kontaktisik: Ivi Martens, e-post: ivi@vaa.ee, tel 5349 7303.

KAGU-EESTI MENTORKLUBI

26.09.2013 alustab sügiseste kokkusaamistega Kagu-Eesti mentorklubi. Teemaks on: Juhtimine - vältimatu tegevus või eneseteostus.

Mentorklubist: Mentorklubi on ürituste sari, mis on suunatud mentorliikumise arendamisele Valga-, Võru- ja Põlvamaa piirkonnas. Mentorklubi töös keskendutakse ettevõtlusalasele ehk ärimentorlusele. Mentorklubi ürituste sarja jooksul toimub Valga-Võru-ja Põlvamaa piirkonnas kokku seitse klubiõhtut. Mentorklubid viiakse läbi perioodil märts 2013 kuni november 2013. a. Kontaktisik: Ivi Martens, e-post: ivi@vaa.ee; tel 5349 7303.

PUIDUKLASTRI UUDISED

Puiduklaster on avatud organisatsioon, kes tegutseb Võru, Põlva ja Valga maakonna puidu- ja mööblitööstustega koondava ühendusena, mille peaesmärgiks on liikmete konkurentsivõime tõstmine, ekspordivõimekuse ja tootearenduse edendamine ning liikmetevahelise koostöö korraldamine.

- 2013. a. oktoobris alustab Leader projekti raames **tootmiskorralduse koolitus**. Koolitusel on võimalik osaleda ka klasteri mitteliikmetel. Koolituse viib läbi Edu Konsultatsioonide juhtpartner Jüri Kuslapuu. Koolituse kohta ilmub lähiajal täpsustatud info kodulehel – www.puiduklaster.ee
- Lasva Liimpuidu AS kui pikaajaline liimpuitplaadi ja mööblidetailide tootja, alustas käesolevast aastast kvaliteetsete erimööduliste täispuidust akende ja uste valmistamist. Vaadake lähemalt infot SIIT.
- Müüa tootmiseseadmeid (www.lasvaliimpuidu.ee/seadmed) ja palju erinevat mööblit (www.tarme.ee/).
- Müügis on suur hulk kasutatud tootmiseseadmeid Lasva Liimpuidult ning Steko Eestilt Nimekirjad avanevad SIIT.
- Klasteri koostööpartner Reeder Trade OÜ pakub logistiateenuseid. Kontakt ja lisainfo: Andrus Reeder, 5304 7799, andrus.reeder@icloud.com.
- Võrumaa Kutsehariduskeskuse PMKK korraldab koostöös BM Trada Eesti OÜ-ga koolituspäeva "Euroopa Liidu puidumäärus, CE märgistuse ja tootesertifitseerimine" 18.09.2013. Täpsem info avaneb SIIT.

Tahad saada olulist valdkonnapõhist infot puidu- ja mööblitööstuse valdkonnast? Liitu meie infovooga, andes sellest teata allolevatel kontaktide Info www.puiduklaster.ee, info@puiduklaster.ee

MITTETULUNDUSÜHINGUD

Kodanikeühenduste konsultant Margit Lukka annab tasuta nõu kuni 5 tunni ulatuses järgmistes küsimustes:

- ühingute asutamine, sh põhikirja koostamine ja registreerimine;
- MTÜ/SA strateegia ja tegevuskava koostamine;
- MTÜ/SA tegevuse finantseerimine;
- MTÜ/SA maksustamine ja aruandlus;
- MTÜ/SA lepingute sõlmimise nõustamine;
- projektiidee sobivuse hindamine toetusmeetmete ja arengukavadega;
- abi projekti elluviimiseks sobiva rahastamisallika leidmisel;
- projektitaotluste koostamise, projekti juhtimise ja aruandluse nõustamine;
- abi koostööpartnerite leidmisel.

Kontakt: Margit Lukka, margit@vaa.ee, 525 1750

UUDISED

- **Vabakonna suvekool 2013: kuidas aru saada ja teistelegi rääkida muutustest, mida me loome?** Tänavune EMSLi eestveatav vabakonna suvekool toimub 6.-7. septembril Läänemaal Roostal. Teemaks on muutused, mida vabaiühendused oma tegevusega enda sihtrühmas, kogukonnas või ühiskonnas loovad – õpime, kuidas selliseid muutuseid saavutada, märgata, mõõta ja teistelegi nendest teada anda. Lisainfo leiad [SIIT!](#)
- **MTÜd - löögem kaasa Võrumaa ühisnädala korraldamisel!** 25. novembrist kuni 2. detsembrini toimuvad üle-eesti igas maakonnas piirkondlikud ühisnädalad, mis kannavad nime „Põnevad vabakonna ühistegevused üle Eesti ja Sinu kodukohas“! Lisaks Võrumaa Arenguagentuuri korraldatavale traditsioonilisele kodanikuühenduste sügiskonverentsile **kutsume maakonna ühendusi oma üritusi selle nädala jooksul korraldama** (avatud uste päevad, seminarid, arutelud, õpitoad jne) ning nädala programmi lisama. Ühenduste üritused saavad turundus- ja teavitustegevuse osaliseks nii maakonna kui ka üle-eestilisel tasandil. Vajadusel pakume tuge ürituse planeerimisel. Huvi ja küsimuste korral võta julgesti ühendust margit@vaa.ee, tel 525 1750. Panustame üheskoos nädala õnnestumisse!
- Noorsootöö- ja noorteorganisatsioonid saavad taotleda toetust **riskilaste ja -noorte paremaks kaasamiseks**. Taotlusvooru eesmärk on parandada noorsootöö teenuste kättesaadavust, suurendada noorte- ja noorsootööorganisatsioonide võimekust ning arendada noorsootöötajate, valdkonna spetsialistide ja vabatahtlike pädevust noortega töötamisel. Ühele projektile eraldatav toetus on minimaalselt 170 000 eurot. Taotlusi võetakse vastu Eesti Noorsootöö Keskuses kuni **14. oktoobrini 2013**. Lisainfo leiad [SIIT!](#)
- KÜSK ootab taotlusi Šveitsi Vabaiühenduste Fondi **avalike teenuste arendamise ja käivitamise taotlusvooru tähtajaga 24. september 2013**. Taotlusvooru raames toetatakse projekte, mis arendavad ja tugevdavad kolmanda ja avaliku sektori vahelist koostööd. Toetatavate avalike teenuste valdkonnad on sotsiaalteenused (nii ennetustööle kui ka tagajärgedega tegelemisele keskenduvad teenused); sotsiaalprobleeme ennetavad ja sotsiaalteenuste vajadust vähendavad teenused (sport, noorsootöö, huvi- ja vabaharidus, kogukonnateenused). Toetussumma ühe taotleja kohta on maksimaalselt 30 000 eurot. Lisainfo leiad [SIIT!](#)

- **Sotsiaalse ettevõtluse äriplaanide koostamise taotlusvoor, tähtaeg 30.10.2013, on avatud!** Toetust on võimalik taotleda äriplaani läbimõtlemissel ja koostamisega seonduvateks tegevusteks, koostamisse peavad olema kaasatud nii liikmed kui sihtgrupi esindajad. Taotluste esitamise tähtaeg 30. oktoober kell 15.00. Toetust saab küsida kuni 3000 eurot projekti kohta. Lisainfo leiad [SIIT!](#)
- Kohaliku omaalgatuse programmi (**KOP**) tähtaeg on **1. oktoober!** KOP-programmi kaudu toetatakse kogukonna liikmete aktiivset osalemist kohalikus arengus ja ühiskonnas kaasäräkimisel, kogukonnapärandi säilitamist tulevaste põlvete jaoks ning kogukonnale oluliste kogukonnateenuste arendamist. Omaalgatuslike eesmärkide saavutamise tulemustest peab olema selgelt näha kogukonnaliikmete initsiatiiv ja kaasamine. Toetussumma on maksimaalselt **1600 eurot**. Lisainfo leiad [SIIT!](#) KOP-infopäeva toimumisaeg ilmub peagi Võru Maavalitsuse veebilehele voru.maavalitsus.ee
- **Lisa MTÜ maakondlikku andmebaasi!** Maakondlik MTÜde andmebaas koondab maakonna MTÜd nende kontaktid, tegevusvaldkonnad. Andmebaas on mõeldud koostöökontaktide leidmiseks ja sisaldab nende ühenduste andmeid, kes on avaldanud soovi andmebaasi kuuluda. Hetkel on andmebaasis 289 Võrumaa mittetulundusühenduse andmed. Kui Sinu MTÜ veel siit leitav pole ning seda soovid võtta minuga ühendust margit@vaa.ee, tel 525 1750. Andmebaas on kättesaadav [SIIN.](#)

Koolitused

- **27. septembril** toimub Võrumaa Toidukeskuse Katariina saalis (Koidula tn 7, Võru) MTÜdele suunatud koolitus "**Kuidas targasti annetada ja annetusi koguda?**" Koolitajaks Urmo Kübar EMSList. Lisainfo ja registreerimine www.arenduskeskused.ee. Koolitus on osalejatele tasuta! Kohtade arv on piiratud!
- **3., 4. ja 10. oktoobril** toimub Võrus (Jüri 19a, MTÜ Võluvõru ruumides) **MTÜde baaskoolitus**. Baaskoolitus on mõeldud kõigile alustavatele mittetulundusühenduste juhtidele ja asutajatele, samuti tegutsevate mittetulundusühenduste uutele juhatuse liikmetele. Koolitusel käsitletavat teemat: elujõulise ühenduse kavandamine (koolitaja Kaidi Holm); ühenduse tegevuste käivitamine (koolitaja Kaidi Holm); ühenduse majandamine ja rahaasjad (koolitaja Siiri Einaste). Koolitus on osalejatele tasuta ning sellele pääsemiseks tuleb täita motivatsiooniankeet. Koolitusele kandideerimine eeldab kõigil 3 päeval osalemist. Lisainfo ja registreerimine [SIIN!](#)
- **17. oktoobril** toimub MTÜdele suunatud koolitus "**Seadusandlus ja asjaajamine mittetulundusühenduses**". Koolituspaik on veel selgumise ning lisainfo ilmub peagi www.vaa.ee! Koolitajaks Kaie Toobal Kodukandi Koolituskeskusest. Koolitus on osalejatele tasuta ning kohtade arv on piiratud!
- **28. novembril** toimub Haanja Rahvamajas traditsiooniline **MTÜde sügiskonverents!** Lisainfo ilmub peagi www.vaa.ee

Mittetulundusühenduste nõustamist maakondlikes arenduskeskustes toetavad EL, Sotsiaalfond ja Siseministeerium.

Võrumaa ettevõtjad tutvustasid ennast Pihkva turismimesil

29. augustil avati Pihkvas mobiilne messikeskus. Keskuse avamise puhul toimus vastavatu hallis kolmepäevane mess „Naabermaade turism“, kus Võrumaa ettevõtjad tutvustasid oma teenuseid ja löid kontakte Pihkva oblasti turismibüroodega. Võrumaad esindasid turismimesil Kubija hotell-loodusspaa, Haanjamatkad.ee, Seedri Puhketalu, Kiidi Turismitalu, Pokumaa SA, Rogosi Mõisa Puhke- ja Koolituskeskus, Kütioru Puhkekeskus, Ööbikuoru Villa, AS Ramo, Lõuna-Eesti haigla ja Võrumaa Turismiinfokeskus, kes jagas üldinfot maakonna kõigi vaatamisväärsuste ja võimaluste kohta.

Messihalli avamisel lindi lõikamisele palutud Võru maavanem Andres Kõiv rõhutas oma sõnavõtus suhete edendamise tähtsust piiriäärsete piirkondade vahel, et aidata avada ja realiseerida kogu piirkonna potentsiaali. „Ma räägin Võrumaa nimel, suure lootusega jõuda niikaugele, et saame näha reaalset ja arvestatava mahuga turismi ja kaubavahetust. Saame näha, et kõigi osapoolte ühisel pingutusel kasvab mõistmine ja meie koostöö kannab ka väga reaalset ja head vilja. Selleks viljaks on meie kõigi kolme riigi koostöös kasvav jõukus ja meie inimeste igapäevane suurem heaolu,“ sõnas Andres Kõiv oma kõnes.

Messihalli soetamine oli osa territoriaalkoostöö programmi ESTLATRUS projekti „Foster SME“ Venemaa partneri tegevustest. Eesti poolseks partneriks projektis on Võru Maavalitsus. Projekti raames koostatakse tehniline dokumentatsioon Võrumaa kaheksale tulevasele tööstusalale ja kohalikel ettevõtjatel on võimalus osaleda kolmel rahvusvahelisel ja kolmel piirkondlikul messil.

Lisainfo: Britt Vahter, 523 3009

- **26. oktoobril kell 10-16 toimub IV UMA MEKK suurlaat Võru Spordikeskuses.**

UMA MEKK IV Suurlaat toimub Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programmi toel ning sel aastal tutvustavad ja müüvad oma toidukaupu ka väiketootjad Venemaalt (Pihkva) ja Lätist (Madona).

Laadale on oodatud kauplejad, kel pakkuda Vana Võrumaal ja Setumaal kasvatatud puu- ja köögivilju, maitse- ja ravimtaimi ning siinsele kandile omaseid toidukaupu: küpsetisi, hoidiseid, piima- ja lihatooteid, maiustusi, jooke. Kauplema ootame ka neid, kel müügiks söögitegemiseks vajalik kohalik käsitöö: nõud, tekstiil jms. Kauplejate registreerimine ja lisainfo tel 5566 3468, www.voruleader.ee/suurlaat-2013

- **Veel septembri lõpuni on aega osa võtta Võrumaa külustusmängust!**

Külustusmängu väljakutseks on fotojaht: külasta ja jäädvusta pildile vähemalt 7 Võrumaal toimuvat üritust. Too fotod hiljemalt **7. oktoobriks** Võrumaa Turismiinfokeskusesse, kõigi osalejate vahel loositakse välja auhinnad.

Külustusmängu reeglid ja ürituste kalender avaneb [SIIN!](#)

- 2013. aasta ilus suvi hakkab läbi saama - vaatame tagasi ja teeme kokkuvõtte Võrumaa Turismiinfokeskuse ja Võrumaa turismikodulehe www.visitvoru.ee suvisest külustusstatistikast:

- 2013 aasta juunis, juulis ja augustis külastati www.visitvoru.ee lehte kokku **14 532 korda**, võrreldes eelmise aastaga tõusis külastatavus **14,92%**. 90,24% külästustest tehti Eestis viibides, välisriikidest oli enim külastusi Soomest, Lätist, Venemaalt ja Saksamaalt, aga ka USAst, Rootsist, Suurbritanniast ja Prantsusmaalt. Kõige enam külastati www.visitvoru.ee ingliskeelset lehte (48,13% külästustest) ning eestikeelset lehte (31,62%). 86,1% kodulehe külästustest teostati arvutist, 7,9% külästajatest kasutas mobiilset internetti ning 6% tahvelarvutit.

- 2013 aasta suvekuudel külastas Võrumaa Turismiinfokeskust 2446 inimest, mis on 19 inimest rohkem kui möödunud aastal. Külästajatest 1385 olid eestlased, välismaalastest oli enim külästajaid Soomest (233), Saksamaalt (206), Lätist (170) ja Venemaalt (128).

Lisaks tavapärasele tööajale jagati Võrumaa turismiinfot Vastseliina laadal, Võru kesklinnas Võru Folkloorifestivali toimumise ajal, Tallinnas üritusel „Ava, lava!“ ning Pihkva EXPOl.

KOHALIK OMAVALITSUS

- 24. septembril algusega kell 13.00 koguneb esmakordselt **Võrumaa Arendustöötajate Ümarlaud.**

Vajadus ümarlaua järele johtub sellest, et täna on Võrumaa arendustöö killustatud. Puudub koostöö platvorm, kus erinevad osapooled kokku saaks, infot vahetaks ning maakonnale kasulikke koostööprojekte genereeriks.

Loodava Võrumaa Arendustöötajate Ümarlaua laiemaks eesmärgiks on saavutada maakonna kiirem areng, luua tingimused töökohtade tekkeks ning elanike arvu kasvuks.

Ümarlaud hõlmab kõiki Võrumaa kohalikke omavalitsusi ning maakondlikke arendusorganisatsioone – maavalitsust, Võrumaa Omavalitsusliitu, partnerluskogu, arenguagentuuri, kutsehariduskeskust, turismiliitu, Töötukassat, Kagu-Eesti Puiduklastrit, Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskust ja Võro

Esimese ümarlaua võõrustaja rolli võtab enda peale Rõuge vald, kes tutvustab oma edukamaid arendusprojekte. Sellele järgneb arutelu, kus teadvustatakse üheskoos ümarlauale seatavad ootused, ülesanded ning eesmärgid.

See, kas ümarlaud ootusi täidab, sõltub osalejatest endist, nende valmisolekust panustada, teineteist kuulata ja ühisosa leida. Kindel on see, et koos tegutsedes ollakse edukamad oma töös ning tehakse suur teene Võrumaale.

LISAINFO: ivika@vaa.ee, tel 5855 0202.

- **Saada oma projektiidee ja anna panus uue Eesti – Läti programmi ettevalmistamisse!**

Eesti – Läti programm ootab teie panust, et uus Eesti – Läti programm aastatel 2014-2020 oleks veel parem ja toetaks õigemaid asju. Palun saatke meile oma projektiideid või ettepanekuid, mis aitaks paika panna, milliseid tegevusi järgmisel perioodil toetada.

Projektiideid ootame järgmistel teemadel:

- Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsivõime suurendamine (VKE-de arendamine)
- Keskkonnakaitse ja ressursside säästlik kasutamine (Keskkond)
- Jätkusuutliku transpordi edendamine ja kitsaskohtade likvideerimine võtmetähtsusega taristutes (Transport)
- Tööhõive edendamine ja töötajate mobiilsuse toetamine (Tööturg)

Need teemad on välja valinud Eesti-Läti programmi 2014-2020 programmeerimiskomitee, võttes aluseks Eestis ja Lätis sel ja eelmisel aastal toimunud seminaride tulemused ning piirkondade arenguvajadused.

Uue programmiperioodi ettevalmistused kestavad ja järgmine programmeerimiskomitee koosolek toimub 10. septembril, kus muuhulgas arutatakse investeringuprioriteete ja toetatavaid tegevusi. Programmdokumendi valmimine on planeeritud 2013. aasta lõpuks ning selle esitamine Euroopa Komisjonile 2014. aasta alguseks.

Palun saatke oma ettepanekud ja projektiideed (vorm on allalaaditav [siit](#), online versioon [siin](#)) Eesti-Läti programmi sekretariaati aadressil info@estlat.eu või gea.kammer@estlat.eu **6. septembriks**.

Taustainfo:

Eesti-Läti programm toetab projekte, mis edendavad piirialade (Kurzeme, Vidzeme, Riia ja Pierīga regioonid Lätis ning Hiiu, Jõgeva, Lääne, Põlva, Pärnu, Saare, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakonnad Eestis) omavahelist koostööd. Programmi rahastab Euroopa Regionaalarengu Fond, kaasrahastajad on Eesti Vabariik ja Läti Vabariik. Lõppeva programmiperioodi 2007-2013 kogueelarve oli € 35 934 836. www.estlat.eu

- **Hajaasustuse programmi 2013. aasta voor kuulutati avatuks alates 22. augustist 2013. Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkondades elavatele lastega peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades.**

Võru maakonnas saavad taotlusi esitada Võru, Rõuge, Sõmerpalu, Urvaste, Mõniste, Meremäe, Vastseliina, Antsla, Lasva valdade hajaasustuses asuvate majapidamiste alalised elanikud. Taotleja elukoht rahvastikuregistri alusel peab olema sama majapidamine, millele toetust taotletakse ja registrikanne ei saa olla hilisem kui 01.01.2013. Samuti peab taotleja leibkonda kuuluma taotluse esitamise hetkel vähemalt üks kuni 18 aastane isik, kelle alaline elukoht rahvastikuregistri alusel on majapidamine, millele toetust taotletakse ja registrikanne ei saa olla hilisem kui 01.01.2013. Taotlusel võivad olla kaastaotlejad oma majapidamistega, kellele ei laiene kuni 18 aastase isiku leibkonda kuulumise nõue.

Programmist toetatakse järgmisi valdkondi:

1. veesüsteemid
2. kanalisatsioonisüsteemid
3. juurdepääsuteed
4. autonoomsed elektrisüsteemid

Toetuse maksimaalne suurus on **6500 eurot** ühe majapidamise kohta. Taotleja ja kaastaotleja rahaline oma- ja kaasfinantseering abikõlblike kulude osas peab olema vähemalt 33,33% ning toetus ei saa olla suurem kui 2/3 projekti üldmaksumusest, seega taotleja peab arvestama vähemalt 1/3 osas oma rahalise panusega.

Maksimaalse toetuse summa arvutamisel võetakse arvesse ka aastatel 2008-2012 hajaasustuse veeprogrammist saadud toetuse summa.

Taotlusi võetakse vastu alalise elukoha järgses kohalikus omavalitsuses. Taotluste esitamise lõpptähtaeg on **7. oktoober 2013. a.**

Täpsem informatsioon toetatavate tegevuste ja abikõlblike kulude kohta Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kodulehel www.eas.ee/et/avalikule-ja-mittetulundussektorile/avalike-teenuste-arendamine/hajaasutuse-programm/uldist

SETOMAA ETTEVÕTLUSKONSULTANDI TEGEVUSED

- **23.-24. augustil** toimus Petseri rajooni ettevõtjate õppereis Setomaale. Külaliste (kokku 30 inimest) seas oli ka Petseri rajooni ja Pihkva administratsiooni esindajad ning Pihkva Kaubandus- Tööstuskoja juhataja. Külastati VIP Mööblit, Andri-Peedo talu kitsekasvatust, Nopri talumeiereid, Seto Galeriid, Taarka Tarõ, Setomaa Turismitalu, Mardimäe ökotalu, keraamikuid Sirje Rumpi ja Meelis Krigulit, seebimeister Silver Hüdsi. Esimesel õhtul oli Piusa Ürgoru Puhkemajas ühine õhtusöök Setomaa ettevõtjatega. Huvi kohtumise vastu oli suur, meie poolt osales 25 ettevõtjat. Igaüks sai tutvustada enda ettevõtet ja rääkida enda huvist piiriülesel koostööl. Külaliste reis lõppes Lüübnitsa sibulalaadaga. Oktoobris sõidavad Setomaa ettevõtjad tutvuma Petseri rajooni ettevõtlusega. Kõik see toimub EST-LAT-RUS projekti „Heritage Business“ raames.
- **26. augustil** toimus Meremäe koolis Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu töökoosolek. Lepiti kokku, et töökaardid täidetakse valdade põhiselt 20. septembriks ja **25. septembril kell 10** kogunevad töörühmad Värska Kultuurikeskuses ühisele töökoosolekule.

- Jätkuvad meistritl sellile praktikapäevad. **Aiandushuvilistele** on **3. septembril** Polli Tootearenduskeskuses õppepäev aiasaaduste töötlemisest ja **11. septembril** Taarapõllu talus õppepäev metsaseente kuivatamisest.
- **Lambakasvatushuvilistele** on septembris kavas pakkuda konsulendi teenust. Spetsialist külastab alustavaid lambakasvatajaid, vaatab olemasoleva karja ja annab esmast nõu. Jätkub Setomaa **lambakasvatajate tulundusühingu** moodustamise protsess.
- **25. septembriks** on Obinitsa seltsimajja plaanitud **seminar kutseharidusest** ja seda seoses grupi haridustegelaste Setomaa külastusega. Siin jälgige reklaami.

Lisainfo: Aarne Leima, Setomaa ettevõtlusnõustaja, aarne.leima@setomaa.ee, tel 5322 6961.

Võrumaa Arenguagentuur on üleriigilisse tugivõrgustikku kuuluv sihtasutus, mis tegutseb Võrumaa elanike huvides ja pakub ettevõtjatele, kohalikele omavalitsustele ja kodanikeühendustele info, nõuande ja partnerluse kaudu toetust piirkonnaettevõtluskeskkonda ja elukvaliteeti parandavate projektide elluviimises.

Võrumaa Arenguagentuur on avatud:

E,T,N 8:00-16:30
K 8:00-18:00
R 8:00-15:00

Võrumaa Turismiinfokeskus on avatud:

15.05-15.09 E-R 10-18, L-P 10-15
16.09-14.05 E-R 10-17

Soovitame liituda ka EAS uudiskirjaga www.eas.ee , kust saate kõige kiiremat infot avanevate projektide ning erinevate sündmuste toimumiste kohta.

Kui soovite liituda meie infokirjaga või uuendada e-posti aadressi, palun saatke e-kiri margit@vaa.ee.

SA Võrumaa Arenguagentuur www.vaa.ee
Teie edu heaks!